

**BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
YÜKSEKOKULLARINDA
GÖREV YAPAN ÖĞRETİM
ELEMANLARININ TEMEL
PSİKOLOJİK İHTİYAÇLARI
İLE TÜKENMİŞLİK
DÜZEYLERİ ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ**

**Kemal SARGİN
Yunus ÖZTAŞYONAR**

© Copyright 2019

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-605-258-278-7

Kitap Adı

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında Görev Yapan Öğretim Elemanlarının Temel Psikolojik İhtiyaçları İle Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi

YazarLAR

Kemal SARĞIN
Yunus ÖZTAŞYONAR

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

SPO000000

DOI

10.37609/akya.269

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	vii
-------------	-----

1.BÖLÜM

GİRİŞ	1
-------------	---

2. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE	5
2.1. İHTİYAÇ (GEREKŞİNİM)	5
2.1.1. Temel İhtiyaçlar ile İlgili Kuramlar	9
2.1.2. Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kuramı.....	9
2.1.2.1. Fizyolojik İhtiyaçlar	10
2.1.2.2. Güvenlik ihtiyacı.....	10
2.1.2.3. Ait olma, sevgi ve sevecenlik ihtiyacı.....	10
2.1.2.4. Saygınlık ihtiyacı.....	11
2.1.2.5. Kendini gerçekleştirme ihtiyacı	11
2.1.3. Clayton Alderfer'in İhtiyaçlar Kuramı.....	12
2.1.3.1. Varoluş Gereksinimi.....	12
2.1.3.2. İlişki Kurma Gereksinimi	13
2.1.3.3. Gelişme Gereksinimi.....	13
2.1.4. David McClelland'ın Başarı İhtiyacı Kuramı.....	13
2.1.4.1. Başarı Gereksinimi	13
2.1.4.2. Güç Gereksinimi.....	15
2.1.4.3. Yakın İlişki Gereksinimi	15
2.1.5. Henry A. Murray'ın İhtiyaçlar Kuramı.....	15
2.1.6. Clark Hull'un Fizyolojik İhtiyaçlar Kuramı (Dürtü Kuramı).....	17
2.1.7. Edward L. Deci ve Richard M. Ryan' ın Öz-Belirleme Kuramı	17
2.1.7.1. Özerklik İhtiyacı	18
2.1.7.2. Yeterlilik İhtiyacı.....	18

2.1.7.3. İlişki İhtiyacı.....	19
2.2. TÜKENMİŞLİK KAVRAMI.....	20
2.2.1. Tükenmişlik Kavramının Tanımı	20
2.2.2. Duygusal Tükenme.....	22
2.2.3. Duyarsızlaşma.....	23
2.2.4. Düşük Kişisel Başarı/Başarısızlık Hissi	24
2.2.5. Tükenmişliğin Belirtileri	25
2.2.5.1. Psikolojik (Duygusal) Belirtiler	25
2.2.5.2. Fiziksel Belirtiler	26
2.2.5.3. Davranışsal Belirtiler.....	26
2.2.6. Tükenmişliğin Dönemleri	27
2.2.6.1. Sevk ve Coşku Dönemi:	27
2.2.6.2.Durgunluk Dönemi.....	28
2.2.6.3. Engelleme Dönemi	28
2.2.6.4. İlgisizleşme Dönemi.....	28
2.2.7. Tükenmişliğin Nedenleri.....	28
2.2.7.1. Tükenmişliğin Kişisel Nedenleri.....	29
2.2.7.2. Tükenmişliğin Örgütsel Nedenleri.....	32
2.2.7.2.1. İş yükü	33
2.2.7.2.2. Kontrol	34
2.2.7.2.3. Ödül.....	34
2.2.7.2.4. Aidiyet / birlik duygusu.....	35
2.2.7.2.5. Adalet.....	36
2.2.7.2.6. Değerler.....	37
2.2.8. Tükenmişliğin Sonuçları.....	39
2.2.8.1. Tükenmişliğin Kişisel Sonuçları	40
2.2.8.2. Tükenmişliğin Örgütsel Sonuçları.....	41
2.2.8.3. Tükenmişliğin Ailevi Sonuçları	42
3. BÖLÜM	
YÖNTEM	43
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	43

3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM	43
3.3. VERİLERİN TOPLANMASI.....	43
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	44
3.3.2. Temel Psikolojik İhtiyaçlar Ölçeği.....	44
3.3.3. Maslach Tükenmişlik Envanteri (MTE)	46
3.4. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ	48
4. BÖLÜM	
BULGULAR	49
5. BÖLÜM	
TARTIŞMA ve SONUÇ.....	73
KAYNAKÇA.....	91

ÖNSÖZ

Doktora çalışma süresinde çok değerli yardımlarını gördüğüm kıymetli danışman hocam sayın Doç. Dr. Yunus ÖZTAŞ-YONAR, değerli hocalarım Doç. Dr. Orcan MIZRAK, sayın Doç. Dr. Emre BELLİ, sayın Doç. Dr. Engin GEZER, sayın Dr. Öğr Üyesi Alpaslan KURUDİREK, sayın Dr.Öğr.Üyesi Levent TANYERİ, sayın Arş. Gör. Dr. Sinan BİRİCİK, bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım Yüksek Okul Müdürüm sayın Dr. Öğr.Üyesi Ali Rıza KUL, sayın, Dr. Öğr. Üyesi Ergün ÇAKIR'a, ayrıca, tüm çalışmalarım boyunca yanımda olan değerli hocam sayın Öğr. Gör. Mehmet KABAY değerli meslektaşlarım Sayın Öğr. Gör M. Şirin Güler, sayın Arş.Gör. Barış YANARDAĞ'a sabırlarını esirgemeyen çok kıymetli eşim Alev çocuklarım Arda ve Berke teşekkürlerimi sunuyorum.

KAYNAKÇA

- Akçamete G, Kaner S, Sucuođlu B. Öğretmenlerde Tükenmişlik, İş Doymu ve Kişilik. Ankara: Nobel Yayınları; 2001.
- Aktuđ İY, Susur A, Keskin S, Balcı Y, Seber G. Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesinde Çalışan Hekimlerde Tükenmişlik Düzeyleri. Osmangazi Tıp Dergisi 2006; 28 (2), 91-101.
- Andersen S, Chen S, Carter C. (2000). Fundamental Human Needs: Making Social Cognition Relevant. Psychological Inquiry, 11(4):269-276.
- Ardıç, K. ve Polatçı, S. (2008), "Tükenmişlik Sendromu Akademisyenler Üzerinde Bir Uygulama (GOÜ Örneği)", *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10 / 2 (2008). 69-96.
- Aslan H, Aslan O, Alparslan ZN, Gürkan SB, Ünal M. Hekimlerde Tükenmede Cinsiyetle İlişkili Etkenler. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 1997; 2: 132-136.
- Aydın K. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Tükenmişlik Düzeyleri ve Tükenmişliğe Etkileyen Bazı Faktörlerin İncelenmesi. Yüksek Lisans. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü; 2004.
- Aydın Pİ. İş Yaşamında Stres. Ankara: Pegem A Yayıncılık; 2002.
- Balcı A. Öğretim Elemanlarının İş Stresi. Kuram ve Uygulama. Ankara: Nobel Yayınları; 2000.
- Baltaş A. Baltaş Z. Stres ve Başa Çıkma Yolları. İstanbul: Remzi Kitabevi; 1999.
- Başaran İE. Örgütsel Davranış. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları; 1982.
- Bayraktar G, Kuru E. (2007). Güreş hakemlerinin temel psikolojik ihtiyaçlarının İncelenmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1):27-39.
- Bayraktar G. (2007). Güreşçilerin Psikolojik İhtiyaçları ile Atılganlık Düzeylerinin Bireysel Başarılarına Etkisi. G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara, (Danışman: Yard. Doç. Dr. E Yılmaz).
- Birch, D. and eroff, J. (1966), Motivation: A Study of Action, Brooks/Cole Publishing Company, Inc. USA.

- Bilgin N. Sosyal Psikoloji Sözlüğü. İstanbul: Bağlam Yayıncılık; 2003.
- Bilici, M., Mete, F., Soylu, C., Bekâroğlu, M., ve Kayakçı, Ö. (1998), "Bir Grup Akademisyende Depresyon ve Tükenme Düzeyleri", *Türk Psikiyatri Dergisi*, 9(3): 181-190.
- Budak G, Budak G. İşletme Yönetimi. İzmir: Barış Yayınları; 2004.
- Budak G, Sürgevil O. Tükenmişlik ve Tükenmişliği Etkileyen Örgütsel Faktörlerin Analizine İlişkin Akademik Personel Üzerinde Bir Uygulama. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 2005; 20(2): 95-108.
- Burger JM. (2006). Kişilik. 1. Basım, Çeviren: Erguvan İD, Kaknüs Yayınları, İstanbul.
- Can, Halil (1985), "Başarı Güdüsü ve Yönetel Başarı" Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları, No: 12, Ankara.
- Cihangir-Çankaya Z. (2005). Öz-belirleme modeli: özerklik desteği, ihtiyaç doyumu, iyi olma. G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara, (Danışman: Prof. Dr. H Bacanlı).
- Cordes CL, Dougherty TW. A Review And Integration of Research on Job Burnout. Academy of Management Review 1993; 18(4): 621-658.
- Çam O. Tükenmişlik Envanterinin Geçerlik ve Güvenirliğinin Araştırılması. 7. Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları El Kitabı. Ankara: Psikologlar Derneği Yayınları; 1992.
- Çelikkaleli, Ö. Gündoğdu, M. (2005). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İhtiyaçları. Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 6, Sayı 9.
- Darley, J.M., Glucksberg, S., Kinchla, R.A. (1991). Psychology (5th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Deci E, Ryan R. (1985). Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior. New York: Plenum Press.
- Deci, E. L. and Ryan, R. M. (2000). The 'what' and 'why' of goal pursuits: Human need sand the self-determination of behavior. Psychological Inquiry, 11, 227-268.
- Deci, E. L. and Vansteenkiste, M. (2004). Self-determination theory and basic need satisfaction: Understanding human development in positive psychology. Ricerche di Psicologia, 27, 17-34.

- Deci, E. L. Eghrari, H., Patrick, B. C. ve Leone, D. (1994). Facilitating internalization: The self-determination theory perspective. *Journal of Personality*, 62, 119-142.
- Deci, E. L., Ryan, R. M. And Williams, G. C. (1996). Need satisfaction and the selfregulationof learning. *Learning and Individual Differences*, 8, 165-183.
- Deveci, H. (2007). Öğretmenlerin psikolojik ihtiyaçlarına ilişkin görüşler. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Diñçer, Ö. Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası. İstanbul: Beta Basım; 2003.
- Dolunay, A.B. (2002), “Keçiören İlçesi “Genel Liseler ve Teknik-Ticaret-Meslek Liselerinde Görevli Öğretmenlerde Tükenmişlik Durumu” Araştırması”, *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, 55(1): 51-62.
- Durkin, K. (1995). *Developmental sosyal psychology:From infancy to old age*. Cambridge: BlackwelPublishers Inc.Kaufmann H. Agression and Altruism. New York: Holt,Rinehart and Winston, 1970.
- Edelwich J. Burnout, Stages of Disillusionment in the Helping Professions. New York: Human Sciences Press; 1980.
- Edwards, A. (1959), *Edwards Personal Preference Schedules*. New York. The Psychological Corporation.
- Erkekmur, Feriha (1990), *Genel Psikoloji*. İnkılâp Kitabevi, İstanbul.
- Eren E, Kaya N. Ödüllendirmede Yeni Düşünce Boyutları ve Bir Araştırma. Nevşehir: Erciyes Üniversitesi, Sekizinci Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, Bildiriler Kitabı; 2000.
- EREN, E. (2001), *Örgütsel Davranış Yönetim Psikolojisi*, 7. Baskı, Beta, İstanbul.
- Ergin C. (1995), *Akademisyenlerde Tükenmişlik ve Çeşitli Stres Kaynaklarının İncelenmesi*. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi; 12(1-2): 37-50.
- Ergin C. *Doktorlar ve Hemşirelerde Tükenmişlik ve Tükenmişlik Ölçeğinin Uyarlanması*. 7. Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları El Kitabı. Ankara: VII. Ulusal Psikoloji Kongresi Düzenleme Kurulu ve Türk Psikologlar Birliği Yayını; 1993.

- Eroglu, Feyzullah (2000), Davranış Bilimleri, Beta Basım-Yayım-Dağıtım. İstanbul.
- Ersoy F, Yıldırım C, Edirne T. Tükenmişlik (Staff Burnout) Sendromu. Sürekli Tıp Eğitim Dergisi 2001; 10(2) <http://www.ttb.org.tr/STED/sted0201/1.html> Erişim Tarihi : 21.01.2008.
- Eriş, F.,Sargin, K., &Çakir, E. (2018). Theeffect of fitness on socialization. *EuropeanJournal of PhysicalEducationandSportScience*. 5 (2): 230-238
- Freudenberger NJ, Richelson G. Burn-out; How to Beat the High Cost of Success. New York: Bantam Boks, Doubleday&Company Inc; 1981.
- Freudenberger NJ, Richelson G. Burn-out; How to Beat the High Cost of Success. New York: Bantam Boks, Doubleday&Company Inc; 1981.
- Freudenberger NJ. Staff Burnout. *Journal of Social Issues* 1974; 30: 159-165.
- Gezer H (2018). Bireysel ve Takım Sporları ile Uğraşan Üniversite Öğrencilerinin Temel Psikolojik İhtiyaçlarının Belirlenmesi, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, Atatürk Üniversitesi.
- Gezer E (2009). “Stres veren yaşam olaylarının, öğretim elemanlarının, depresyon ve tükenmişlik düzeylerine etkisi. Yayınlanmış doktora tezi. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Girgin G, Baysal A. Tükenmişlik Sendromuna Bir Örnek: Zihinsel Engelli Öğrencilere Eğitim Veren Öğretmenlerin Mesleki Tükenmişlik Düzeyi. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni* 2005; 4(4): 172-187.
- Girgin, N., Bayrak, V.M., Akkaya, C., Ersaylı, D.T. ve Yılmazlar, A. (2006), Bursa _I Merkezinde Görevli Anestezistlerde Mesleki Tükenmeyi Etkileyen Faktörler”, *Türk Anest Rean Dergisi*, 34(1), ss.48-55.
- Gündoğdu, R. Yavuzer, Y. (2012). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öznel İyi Oluş ve Psikolojik İhtiyaçlarının Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 23, 115 – 131.
- Gürşimşek I, Girgin G. İzmir Örneklemeden Okulöncesi Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okullarda Hizmet Veren Öğretmenlerde Görülen Tükenmişlik (Burnout) Düzeyi. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi*

- tesi Eğitim Fakültesi II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu. Çanakkale: 2000.
- Halmatov (2007). Türkiye’de eğitim görmekte olan yabancı uyruklu öğrenciler ile TC uyruklu öğrencilerin psikolojik ihtiyaçlarının karşılaştırılması olarak incelenmesi Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Hellriegel, D, Slocum, jr, J. W. ve Woodman, R.W. (2001), *Organizational Behavior*, South-Western Colloge Publishing, Ninth Edition, USA.
- Hock RR. Professional Burnout Among Public School Teachers. *Public Personal Management* 1988; 17(2): 167-189.
- Inglede D, Markland D, Sheppard K. (2004). Personality and self-determination of exercise behaviour. *Personality And Individual Differences*, 36,1921–1932.
- Işıkhan V. Çalışma Hayatında Stres ve Başa Çıkma Yolları. Ankara: Sandal Yayınları; 2004.
- Izgar H. Okul Yöneticilerinde Tükenmişlik. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım; 2001. Izgar H. Okul Yöneticilerinin Tükenmişlik Düzeyleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi* 2001; 27: 335-340.
- Johns, G. ve Saks, A. M. (2001), *Organizational Behaviour: Understanding And Managing Life At Work*, Pearson Education Inc., Fifth Edition, Usa.
- Kashdan, T.B., Mishra, A., Breen, W.E., Froh, J.J. (2009). Gender Differences in Gratitude: Examining Appraisals, Narratives, the Willingness to Express Emotions, and Changes in Psychological Needs. *Journal of Personality*, Volume 77, Issue 3, pages 691–730.
- Kasser T, Ryan R. (1999). The relations of psychological needs for autonomy and relatedness to vitality, well-being and mortality in a nursing home. *Journal of Applied Social Psychology*, 29(5):935-954.
- Kaufmann H. *Agression and Altruism*. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1970.
- Kaya, M.; Üner, S., Karanfil, E., Uluyol, R., Yüksek, F. Ve Yüksel, M. (2007), “Birinci Basamak Sağlık Çalışanlarının Tükenmişlik Düzeyleri”; *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 6(5), ss.357-363.
- Kırılmaz A, Çelen Y, Sarp N. İlköğretimde Çalışan Bir Öğretmen Grubunda “Tükenmişlik Durumu” Araştırması. *İlköğretim Online* 2003; 2(1): 2-9.

- Kırılmaz A, Çelen Y, Sarp N. İlköğretimde Çalışan Bir Öğretmen Grubunda “Tükenmişlik Durumu” Araştırması. İlköğretim Online 2003; 2(1): 2-9.
- Kırılmaz, A., Çelen, Y. ve Sarp, N. (2003), “İlköğretimde Çalışan Bir Öğretmen Grubunda “Tükenmişlik Durumu” Araştırması”, İlköğretim Online, 2(1): 2-9.
- Kırlangıç Ç, Olcay M. Tükenmişlik. İzmir: Saray Medikal Yayıncılık; 1995.
- Kreitner, R. Ve Kinicki, A. (2004), Organizational Behavior, Mcgrawhill, 6. Edition, USA
- Lawler I, E. E. (1991), ‘Drives, Needs and Outcomes’, Psychological Dimensions of Organizational Behavior, Barry M. Staw (editor), Mc. Millan Publishing Company.
- Leiter PM. Areas of Worklife Survey Manual. Wolfville (Canada): Centre for Organizational Research and Development; 2003.
- Maraşlı, M. (2005), “Lise Öğretmenlerinin Tükenmişlik Düzeyleri”, *Türk Tabipler Birliği Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi*, Temmuz-Eylül, s.27-33.
- Maslach C, Jackson SE. The Measurement Of Experienced Burnout. Journal of Occupational Behavior 1981; 2: 99-113.
- Maslach C, Leiter MP. The Truth About Burnout. San Francisco: Lossey-Bass; 1997.
- Maslach C, Schaufeli WB, Leiter MP. Job Burnout. Annual Review of Psychology 2001; 52: 397-422.
- Maslach C, Zimbardo PG. Burnout The Cost of Caring. New Jersey: Prentice-Hall Inc, Englewood Cliffs; 1982.
- Maslach C. Job Burnout: New Directions in Research and Intervention. Current Directions in Psychological Science 2003; 12(5): 189-192.
- Maslow, A. H. (1970) Motivation and Personality, Harper & Row Publishers Second Edition, USA.
- Mcclelland, D. C. (1961), The Achieving Society. Princeton, NY: Van Nostrand.
- Mcclelland, D. C. ve Burnham D. H. (1976), Power is the Great Motivator, Harvard Business Review, Motivating People, January, 2003, 1–11.

- Mcclelland, D. C. ve Winter, D. G. (1969), *Motivating Economic Achievement*. The Free Pres, New York.
- Mcclelland, D.C. (1965). N Achievement and Entrepreneurship:A Longitudinal Study, *Journal of Personality and Social Psychology*, Vol.1, No.4, 389-392.
- Milyavskaya, M., Gingras, I., Mageau, G. A., Koestner, R., Gagnon, H., Fang, J. and Boiche, J. (2009). Balance across contexts: Importance of balanced need satisfaction across various life domains. *Personality and social Psychology*, 38, 1031-1045.
- Moorhead, G. ve Griffin, R. W. (1989), *Organizational Behavior*, Houghton Mifflin Company, 2. Edition, USA.
- Mullins, L. J. (2002), *Management and Organisational Behaviour*, PrenticeHall Sixth Edition, UK.
- Ntoumanis, N., Edmunds, J. and da, J. L. (2009). Understanding the coping process from a self-determination theory perspective. *British Journal of Health Psychology*, 14, 249-260.
- Özbay, Y., Terzi, Ş., Erkan, S., & Çankaya, Z. C. (2011). Üniversite öğrencilerinin profesyonel yardım arama tutumları, cinsiyet rolleri ve kendini saklama düzeyleri. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(4), 59-71.
- Özdemir AK, Özdemir HD, Coşkun A, Çınar Z. Diş Hekimliği Fakültesi Öğretim Elemanlarında Mesleki Tükenmişlik Ölçeğinin Değerlendirilmesi. *Cumhuriyet Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Dergisi* 1999; 2(2): 98-104.
- Özdemir, A.K., Özdemir H.D., Coşkun A, Çınar Z. (1999), “Diş Hekimliği Fakültesi Öğretim Elemanlarında Mesleki Tükenmişlik Ölçeğinin Değerlendirilmesi”, *Cumhuriyet Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Dergisi*, 2(2): 98-104.
- Özdemir, Y. (2012). Ergenlerde öznel iyi oluşunun demografik değişkenler, ana- baba kontrolü ve ana- baba kabul/ ilgisi açısından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 37 (165), 20- 33.
- Özdevecioğlu M. Algılanan Örgütsel Adaletin Bireylerarası Saldırgan Davranışlar Üzerindeki Etkilerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araş-

- tırma. Erciyes Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 2003; 21: 77-96.
- Özer K. Gerçekçi Yönetişim. İstanbul: Sistem Yayıncılık; 2003.
- Özkalp, E. ve Kirel, Ç. (2005); Örgütsel Davranış, T.C. Anadolu Üniversitesi Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakıfı yayını No: 149, ETAM A.S, Eskişehir.
- Özmen H. Görme Engelliler Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Tükenmişlik Düzeyleri. Yüksek Lisans. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü; 2001.
- Öztürk O. (2004). Ruh Sağlığı ve Bozuklukları 10. Basım, Feryal Matbaası, Ankara.
- Öztürk, A., Tolga, Y., Senol, V. ve Günay, O. (2007), "Kayseri İlinde Görev Yapan Sağlık İdarecilerinin Tükenmişlik Düzeylerinin Değerlendirilmesi", *Erciyes Tıp Fakültesi Dergisi*, 30(2), s.92-99.
- Patrick, H. Knee, C. R., Canevelo, A, and onsbery, C. (2007). The role of need fulfillment in relationship functioning and well-being: A self-determination theory perspective. *Journal of Personality and Social Psychology*, 97(3), 434-457.
- Peker R. İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Mesleki Tükenmişliklerine Etki Eden Bazı Faktörler. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2002; 15(1): 305-318.
- Polat, S. ve Ramazanoğlu, F. (2006), "Spor İşletmeleri Personelinin Tükenmişlik Durumlarının Belirlenmesi", *Muğla: Muğla Üniversitesi 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı*.
- Porter, L. Bigley G. A. ve Steers R. M. (2003), *Motivation and Work Behavior*, McGraw-Hill, USA.
- Reeve, J. and Sickenius, B. (1994). Development and validation of a brief measure of the three psychological needs underlying intrinsic motivation: The afs scales. *Educational and Psychological Measurement*, 54, 506-515.
- Reis HT, Sheldon KM, Gable SL, Roscoe J, Ryan RM. (2000). Daily well-being: The role of autonomy, competence, and relatedness. *Personality & Social Psychology Bulletin*, 26.419-435.
- Rollinson, D. ve Broafield, A. (2002), *Organisational Behaviour And Analysis*, Prentice Hall, 2. Edition, UK.

- Ryan, R. M., Sheldon, K. M., Kasser, T. ve Deci, E. L. (1996). All goals are not created equal: An organismic perspective on the nature of goals and their regulation. In P.
- Sabuncuoğlu Z. (1984). Çalışma Psikolojisi. 2. Baskı, Uludağ Üniversitesi Yayınları, Bursa.
- Sand, A. (2003). Research report nursing-related qualities, personality and work satisfaction- assistant nurses in a ten-year perspective, *Journal of Clinical Nursing*, 12, 2, 117-187.
- Sarı, İ. Yenigün, Ö., Altıncı, E., Öztürk, A. (2011). Temel Psikolojik İhtiyaçların Tatmininin Genel Öz Yeterlik ve Sürekli Kaygı Üzerine Etkisi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, IX (4), 149-156.
- Shanafelt, T. D., West, C. P., Sloan, J. A., Novotny, P.J., Poland, G.A., Mennaker, R., Rummans, T.A. ve Dyrbye, L. (2009), "Career Fit and Burnout among Academic Faculty", *Arch Intern Med.*, 169(10), ss.990-995.
- Shapiro PG. (Çev; Kesim M.) Çocukluk ve İlk Gençlik Depresyonu. Ankara: Papirüs Yayınları; 1997.
- Sheldon KM, Bettencourt BA. (2002). Psychological needs and subjective wellbeing in social groups. *British Journal of Social Psychology*, 41.25-38.
- Sheldon KM, Elliot AJ. (1998). Not all personal goals are personal: Comparing autonomous and controlled reasons as predictors of effort and attainment. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 24.546-557.
- Sheldon, K.M. & Krieger, L.K (2007) Understanding the negative effect of legal education on law students: A longitudinal test and extension of self-determination theory. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 33, 883-897.
- Silahl M. Çalışma Psikolojisi. Ankara: Selim Kitabevi Yayınları; 2001.
- Solmuş T. İş Yaşamında Duygular ve Kişilerarası İlişkiler (psikoloji penceresinden insan kaynakları yönetimi). İstanbul: Beta Basım Yayım; 2004.
- Staub, E. (2003). The basic human needs and their role of altruism and aggression. In E. Staub *The psychology of good and evil: why child-*

- ren, adults, and groupshelp and harm others (pp 52- 67). New York: Cambridge University Press.
- Sünter AT, Canbaz S, Dabak Ş, Öz H, Pekşen Y. Pratisyen Hekimlerde Tükenmişlik, İşe Bağlı Gerginlik ve İş Doyumu Düzeyleri. Konya ve Karaman Tabip Odası Genel Tıp Dergisi 2006; 16: 9-14.
- Sünter AT, Canbaz S, Dabak Ş, Öz H, Pekşen Y. Pratisyen Hekimlerde Tükenmişlik, İşe Bağlı Gerginlik ve İş Doyumu Düzeyleri. Konya ve Karaman Tabip Odası Genel Tıp Dergisi 2006; 16: 9-14.
- Sürgevil O. Çalışma hayatında Tükenmişlik Sendromu Tükenmişlikle Mücadele Teknikleri. Ankara: Nobel Yayınları; 2006.
- Sürgevil O. Tükenmişlik ve Tükenmişliği Etkileyen Örgütsel Faktörler: Akademik Personel Üzerine Bir Uygulama. Yüksek Lisans. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2005.
- Sürgevil, O., Fettahlıoğlu, O., Gücenmez, S., Budak, G. ve Budak, G. (2007), "Belediye Çalışanlarının Duygusal Saldırısı Uğrama ve Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma"; *Balikesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 17; Sayı 1; s.36-58.
- Şahin ED. Öğretmenlerin Mesleki Tükenmişlik Düzeyleri (Ankara İli İlköğretim ve Ortaöğretim Okulları Örneği). Yüksek Lisans. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü; 2007.
- Taycan O, Kutlu L, Çimen S, Aydın N. Bir Üniversite Hastanesinde Çalışan Hemşirelerde Depresyon ve Tükenmişlik Düzeyinin Sosyodemografik Özelliklerle İlişkisi. *Anatolian Journal of Psychiatry* 2006; 7: 100-108.
- Tepeci M, Birdir K. Otel Çalışanlarında Tükenmişlik Sendromu. Afyon: Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi 11. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı; 2003.
- Tümekaya S. Öğretmenlerdeki Tükenmişlik Görülen Psikolojik Belirtiler ve Başa Çıkma Davranışları. Yüksek Lisans. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; 1996.
- Türk (2013) Akademisyenlerin Temel Psikolojik İhtiyaçlarının ve Temel Doyum Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, İstanbul, Marmara Üniversitesi.

- Üre,Ö., Kesici, Ş, Bozgeyikli, H., ve Sünbül, A.M., (2003). Temel psikolojik ihtiyaçlar ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği, VII. Ulusal PDR Kongresi Bildiri Özetleri Kitabı, Malatya.
- Üstün B. Hemşirelerin Atılganlık ve Tükenmişlik Düzeyleri. Yüksek Lisans. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 1995.
- Vlachopoulos, S. P. ve Michailidou, S. (2006). Development and initial validation of a measure of autonomy, competence, and relatedness in exercise: The basic psychological needs in exercise scale. Measurement in Physical Education and Exercise Science, 103, 179-201.
- Voltan Acar, N. (2003). *PDR'de yirmi beş yıl*. 1. Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Waters, L.K., Grow, Zakrajsek, T. (1990). Correlates of Need for Cognition Total and Subscale Scores. Educational and Psychological Measurement, vol.50, no.1, 213- 217.
- Williams GC, Gagné M, Ryan RM, Deci EL. (2002). Facilitating autonomous motivation for smoking cessation. *Health Psychology*, 21.40-50.
- Wood, W., Rhodes, N., Whelan, M. (1989). Sex Differences in Positive Well-Being: A Consideration of Emotional Style and Marital Status. *Psychological Bulletin*, 106(2), 249-264.
- Wright AT. Commitment, Psychological Well-Being and Job Performance: An Examination of Conservation of Resources (COR) Theory and Job Burnout. *Journal of Business and Management* 2004; 9(4): 389-406.
- Yasul Y (2016). Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Öğrencilerin Temel Psikolojik İhtiyaçlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.
- Yaşın-Dökmen, Z. (2004). Toplumsal cinsiyet. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Yıldırım Y (2010). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulundaki Görevli Akademisyenlerin Örgütsel Stres ve Tükenmişlik Düzeyleri Arasında ki İlişkinin İncelenmesi, Doktora Tezi, Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi.